

Spis treści

Wstęp	9
-----------------	---

Część pierwsza.

Teoretyczne konteksty pozalekcyjnej edukacji kulturalnej

ROZDZIAŁ I

Miejsce edukacji kulturalnej we współczesnej myśli pedagogicznej	19
1.1. Pojęcie i główne założenia edukacji kulturalnej	19
1.2. Koncepcje edukacji kulturalnej	22
1.2.1. Edukacja kulturalna jako edukacja humanistyczna	23
1.2.2. Edukacja kulturalna jako wychowanie estetyczne	25
1.2.3. Edukacja kulturalna jako przygotowanie do uczestnictwa w kulturze symbolicznej	29
1.3. Problemy i wyzwania współczesnej edukacji kulturalnej	30

ROZDZIAŁ II

Wybrane dziedziny edukacji kulturalnej	35
2.1. Edukacja teatralna	35
2.2. Edukacja filmowa	38
2.3. Edukacja muzyczna	40
2.4. Edukacja taneczna	42
2.5. Edukacja plastyczna	45
2.6. Edukacja literacka	47
2.7. Edukacja krajoznawczo-turystyczna	50
2.8. Edukacja międzykulturowa	52
2.9. Edukacja obywatelska	53
2.10. Edukacja medialna	55

ROZDZIAŁ III

Zajęcia pozalekcyjne w teorii i praktyce szkolnej edukacji kulturalnej	57
3.1. Szkoła jako podstawowa instytucja edukacji kulturalnej	57
3.2. Zajęcia pozalekcyjne – pojęcie, funkcje i ich miejsce w systemie oświaty	60
3.3. Przegląd badań nad edukacją pozalekcyjną młodzieży	64
3.4. Kompetencje nauczycieli do prowadzenia pozalekcyjnych form edukacji kulturalnej	68

Część druga.

Badania własne nad pozalekcyjną edukacją kulturalną

ROZDZIAŁ I

Organizacja pozalekcyjnej edukacji kulturalnej w szkołach ponadgimnazjalnych	79
--	----

ROZDZIAŁ II

Formy pozalekcyjnej edukacji kulturalnej realizowane w badanych szkołach	91
2.1. Pozalekcyjna edukacja teatralna	91
2.1.1. „Teatr to jest wszystko... to szeroko pojęta kultura, tradycja, tożsamość” – formy teatralne w VIII Liceum Ogólnokształcącym im. Zofii Nałkowskiej w Lublinie	91
2.1.2. „Wszystko tkwi w tym, że jestem uczniem” – Ania	97
2.1.3. Podsumowanie	101
2.2. Pozalekcyjna edukacja fotograficzno-filmowa	102
2.2.1. „Ważne, że młodzież chce kontynuować działalność artystyczną...” – koło fotograficzno-filmowe w Zespole Szkół nr 1 im. Władysława Grabskiego w Lublinie	102
2.2.2. „Swoje zainteresowania zawdzięczam szkole” – Kasia	107
2.2.3. Podsumowanie	110
2.3. Pozalekcyjna edukacja muzyczna	111
2.3.1. „Chór to przede wszystkim wspólna odpowiedzialność” – chór „Copernicus” w IX Liceum Ogólnokształcącym im. Mikołaja Kopernika w Lublinie	111
2.3.2. „Być może myślenie: »jeśli się pomodłę, to wyciągnę rybę« jest proste i komiczne, ale... ja ją wyciągnąłem” – Michał	116
2.3.3. Podsumowanie	121
2.4. Pozalekcyjna edukacja taneczna	121
2.4.1. „Taniec powinien sprawiać przyjemność. Nie można tańczyć pod przymusem, trzeba to robić dla siebie” – koło tańca towarzyskiego w Pallotyńskim Liceum Ogólnokształcącym w Lublinie im. Stefana Batorego	121
2.4.2. „Staram się zachować równowagę – nie wtapiać się na siłę w otoczenie, ale i nie być zbyt indywidualną – tak, aby pozostać w harmonii z otoczeniem” – Marta	125
2.4.3. Podsumowanie	130
2.5. Pozalekcyjna edukacja plastyczna	131
2.5.1. „Za pomocą malarstwa – cytując L. Tarasewicza – chcemy odtworzyć istniejący świat i powołujemy swoje marzenia, istniejące tylko w naszej wyobraźni” – koło plastyczne w Prywatnym Liceum Ogólnokształcącym im. Ignacego Jana Paderewskiego w Lublinie	131
2.5.2. „Sztuka pomaga mi zmierzyć się z rzeczywistością. Jakbym nie mogła tworzyć, to chyba bym nie wytrzymała” – Magda	137
2.5.3. Podsumowanie	143
2.6. Pozalekcyjna edukacja krajoznawczo-turystyczna	144

2.6.1. „Małe ojczyzny otwierają oczy na świat” – Klub Turystyczny w VI Liceum Ogólnokształcącym im. Hugona Kołłątaja w Lublinie	144
2.6.2. „W czasach ciągłej pogoni za pieniądzem i karierą, tradycja i historia mają wartość szczególną – pozwalają zatrzymać się i zastanowić nad własnym życiem” – Kinga	148
2.6.3. Podsumowanie	152
2.7. Pozalekcyjna edukacja medialna	152
2.7.1. „Uczniowie czują potrzebę mówienia o czymś, co się działo, głównie o tych pozytywnych rzeczach...” – media szkolne w XXIII Liceum Ogólnokształcącym im. Nauczycieli Tajnego Nauczania w Lublinie	152
2.7.2. „[...] Żeby mieć do czegoś przywiązanie, żeby nie być taką chorągiewką na wietrze, która raz jest tutaj, raz tutaj” – Emilia	158
2.7.3. Podsumowanie	162
2.8. Pozalekcyjna edukacja europejska	162
2.8.1. „Przyjaciele mają wszystko wspólne” – Szkolny Klub Europejski w XIV Liceum Ogólnokształcącym im. Zbigniewa Herberta w Lublinie	162
2.8.2. „Staram się służyć dobru narodowemu, tak jak to jest w przysiędże napisane, żeby dobru wspólnemu narodu służyć” – Piotrek	169
2.8.3. Podsumowanie	172
2.9. Pozalekcyjna edukacja obywatelska	173
2.9.1. „Najważniejszą rzeczą jest wyjście poza egocentryczny swój świat, czyli spojrzenie na to, że gdzieś koło nas [...] jest ktoś, kto potrzebuje pomocy” – Szkolny Klub Wolontariusza w Zespole Szkół nr 5 im. Jana Pawła II w Lublinie	173
2.9.2. „Nie oczekuję od wolontariatu żadnych dóbr wymiernych, punktów czy oceny, zależy mi na tym, żeby pomóc” – Milena	179
2.9.3. Podsumowanie	182
ROZDZIAŁ III	
Szanse i ograniczenia pozalekcyjnej edukacji kulturalnej – wnioski pedagogiczne	183
Zakończenie	195
Bibliografia	197